

EngelliWeb Analiz Raporu I

Diken'in "Görevden alınan' doktorun yerine, 'görevden aldırın' savcının eşi atandı" Başlıklı Haberinin Erişime Engellenmesi, Yayından Çıkartılması ve Arama Motorları ile İlişkinin Kesilmesi Süreci

Aralık 2020

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ DERNEĞİ (İFÖD)

İFÖD, ifade özgürlüğünü savunan ve destekleyen bağımsız bir sivil toplum kuruluşudur

Raporun Amacı

1. 5651 sayılı Kanun'un "İçeriğin yayından çıkarılması ve erişimin engellenmesi" başlıklı 9. maddesi kapsamında kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden gerçek ve tüzel kişiler ile kurum ve kuruluşlar, içerik sağlayıcısına, buna ulaşamaması hâlinde yer sağlayıcısına başvurarak uyarı yöntemi ile içeriğin yayından çıkarılmasını isteyebileceği gibi doğrudan sulh ceza hâkimine başvurarak erişimin engellenmesini 31.07.2020 tarihine kadar talep edebiliyorlardı. EngelliWeb projesi kapsamında 2019 sonu itibarı ile 9. madde kapsamında 408 farklı hakimlik tarafından verilen 4.158 farklı kararla erişimi engellenmiş 16.358 URL haber adresi tespit edilmiştir. Ayrıca, 2019 yılı içinde, 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi dayanak gösterilerek 223 farklı sulh ceza hakimliği tarafından verilen toplam 888 farklı karar ile erişime engellendiği tespit edilen 5.599 haber adresinden 3.528 tanesinin haber siteleri (içerik sağlayıcıları) tarafından bu haberler erişime engellendikten sonra yayından çıkartıldığı ve kaldırıldığı tespit edilmiştir.¹
2. 5651 sayılı Kanun Temmuz 2020 içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilen yasa ile değiştirildi ve kapsamı genişletildi. 29.07.2020 tarihli ve 7253 sayılı Kanunun 5. maddesi ile yapılan değişiklikler 31.07.2020 tarihinde yürürlüğe girdi ve erişimin engellenmesi yaptırımının yanı sıra kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden gerçek ve tüzel kişiler ile kurum ve kuruluşlar ilgili içeriklere erişiminin engellenmesini talep etmenin yanı sıra artık içeriğin yayından çıkartılmasını ve hatta talep edilmesi durumunda hakimlikler başvuranın adının 9. madde kapsamındaki karara konu İnternet adresleri ile ilişkilendirilmemesi için arama motorlarına bildirim yapılmasına da karar verebilir.
3. Bu değişiklikler kapsamında talepler sulh ceza hakimliklerine yapılmaya başlandı ve çok sayıda habere artık sadece erişim engellenmiyor, aynı zamanda haber ve içeriklerin yayından çıkartılması ve bu haber ve içeriklerle talep edenlerin isimlerinin ilişkilendirilmemesi için arama motorlarına bildirimler yapılıyor.
4. İfade Özgürlüğü Derneği, bundan sonraki süreçte yıllık bazda detaylı olarak EngelliWeb analiz raporlarını yayınlamaya devam ederken, kamuoyunu yakından ilgilendiren, siyasi nitelikli ve ifade ve basın özgürlüğüne zarar verdiğini düşündüğü sulh ceza hakimlikleri tarafından verilen kararların kısa raporlarla analizini ve değerlendirmesini kamuoyu ile paylaşacaktır.

Diken'in "Görevden alınan' doktorun yerine, 'görevden alıran' savcının eşi atandı" Başlıklı Haberi

5. Diken haber sitesi tarafından 23.11.2017 tarihinde "Görevden alınan' doktorun yerine, 'görevden alıran' savcının eşi atandı" başlıklı bir haber <http://www.diken.com.tr/gorevden-alinan-doktorun-yerine-gorevden-aldiran-savcinin-esi-atandi/> URL adresinde yayınlanmıştır. Diken'in bu haberinin kaynağı aynı gün Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan ve Seyhan Avşar imzalı "Yeni Türkiye'den bir atama hikâyesi: Koltuğu savcı boşalttı, eşi oturdu" başlıklı ve <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/yeni-turkiyeden-bir-atama-hikayesi-koltugu-savci-bosaltti-esi-oturdu-872438> URL adresinde yayınlanmış haberdir.

---

¹ Yaman Akdeniz & Ozan Güven, *EngelliWeb 2019: Buz Dağının Görünmeyen Yüzü*, İfade Özgürlüğü Derneği, Temmuz 2020, ISBN: 978-605-69446-2-8, https://ifade.org.tr/reports/EngelliWeb_2019.pdf

'Görevden alınan' doktorun yerine, 'görevden aldırın' savcının eşi atandı

24.11.2017 08:58

Görevden alınan Bakırköy Kadın Cezaevi doktoru Alp Çetiner'in yerine, Çetiner'in görevden alınmasına ilişkin soruşturmanın sorumlusu başsavcı vekilinin eşi atandı.

Cumhuriyet

Arama...

Yeni Türkiye'den bir atama hikâyesi: Koltuğu savcı boşalttı, eşi oturdu

FETÖ ve DHKP/C üyesi olduğu iddiasıyla bir süre tutuklu kalan ve görevinden uzaklaştırılan Bakırköy Cezaevi hekimi Alp Çetiner'in yerine, Çetiner hakkında soruşturma yürüten savcının eşi getirildi.

Tweetle Takip et: @cumhuriyetgi Facebook'ta paylaş WhatsApp E-posta

Seyhan Avşar

23.11.2017

- Cumhuriyet'in 23.11.2017 tarihinde yayınlanan haberinde 03.08.2016 tarihinde, Bakırköy Kadın Cezaevinde 29 siyasi tutuklunun sohbet hakkı ve kitap yasakları gibi gerekçelerle kaldıkları koğu su ateşe vermeleri konusuna değinilmiş ve bu olayla ilgili olarak, dönemin Bakırköy Cumhuriyet Savcısı Ömer Faruk Aydın'ın başlattığı soruşturma kapsamında aralarında cezaevi doktoru Alp Çetiner'in de bulunduğu 4 kişi 'tutukluların ayaklanmasına iştirak etmek', 'FETÖ ve DHKP/C silahlı terör örgütüne üye olmak' iddiasıyla tutuklandığı ve doktor Alp Çetiner'in görevinden uzaklaştırıldığı hatırlatılmıştır.
- Cumhuriyet'in haberinde bu olayın önemli bir detayı açıklanmış ve FETÖ ve DHKP/C üyesi olduğu iddiasıyla tutuklanan ve daha sonradan tahliye edilen Bakırköy Cezaevi hekimi Alp Çetiner'le ilgili soruşturmayı yürüten dönemin Bakırköy Cumhuriyet Başsavcı Vekili Ömer Faruk Aydın'ın doktor olan eşi Nermin Aydın'ın, Alp Çetiner'in yerine atandığının ortaya çıktığı haber yapılmıştır. Haberde ayrıca Ömer Faruk Aydın'ın vekâleten yürüttüğü Adalet Bakanlığı müsteşar yardımcılığı görevine asaleten atanmış olduğu da belirtilmiştir.
- Diken'in 23.11.2017 tarihinde yayınlanan haberinde de özetle Cumhuriyet'in haber içeriği kamuoyu ile paylaşılmıştır.
- Bu haberler yayımlandıktan sonra Ömer Faruk Aydın Yargıtay üyesi olmuş ve aynı zamanda Yargıda Birlik Derneğinin başkanlığı görevini üstlenmiştir.

Diken'in Haberi ile ilgili Hukuki Süreçler

- Bu haberler yayımlandıktan yaklaşık 3 yıl sonra, Ömer Faruk Aydın 17.09.2020 tarihinde, aralarında Diken'in ve Cumhuriyet'in haberlerinin de olduğu beş haber ve içeriğe erişimin engellenmesini talep etmiştir. Talebi, **Bakırköy 5. Sulh Ceza Hakimliği**, tarafından aynı gün içinde **2020/3284 D. İş** sayılı kararla kabul edilmiştir. Bakırköy 5. Sulh Ceza Hakimliği kararında sadece

“Evrak içeriği ve internet içeriğine bakıldığında **yazıda geçen cümlelerin** gerçekten 5651 sayılı yasanın 9. maddesindeki koşullara göre haber verme hürriyetinin ve eleştiri hakkının sınırlarının aşıldığı sonucuna varılarak talebin **KABULÜNE**” denilmiştir.

11. Kararda gerek Cumhuriyet'in gerekse Diken'in haberlerinin içeriği ile nasıl veya ne şekilde haber verme hürriyetinin ve eleştiri hakkının sınırlarının aşıldığı sonucuna varıldığı açıklanmamıştır. Bir başka deyişle, **Bakırköy 5. Sulh Ceza Hakimliği**, yaklaşık 3 sene önce yayınlanan bu haberlerle talep edenin hangi kişilik haklarının ne şekilde ihlal edildiğini de açıklamamıştır.
12. **Bakırköy 5. Sulh Ceza Hakimliği** kararı Diken haber sitesine tebliğ edilmemiştir. Bu karara karşı Ömer Faruk Aydın'ın vekilleri tarafından 24.09.2020 tarihinde itiraz edilmiş ve erişim engelleme yaptırımının yanı sıra karara konu haberlerin yayından çıkartılması da talep edilmiştir. İtirazı değerlendiren **Bakırköy 6. Sulh Ceza Hakimliği**, 25.09.2020 tarih ve **2020/3781 D. İş** sayılı kararıyla itirazı 7253 sayılı Kanun'la yapılan değişikliklere atıfla kabul etmiş fakat haberlerin neden çıkartılması gerektiği konusunda herhangi bir gerekçe belirtmemiştir. Bu karar kesin mahiyette verilmiştir, dolayısıyla bu karara karşı itiraz hakkı yoktur.
13. Erişim Sağlayıcılar Birliği tarafından kesin mahiyetindeki karar Diken'e 25.09.2020 tarihinde bildirilmiş ve güncellenmiş 9. madde kapsamındaki içerik sağlayıcılarla ilgili cezalar da dikkate alınarak karara konu 23.11.2017 tarihli ve **“Görevden alınan doktorun yerine, ‘görevden aldırın’ savcının eşi atandı”** başlıklı haber Diken haber sitesinden kaldırılmıştır.
14. Kesin karara karşı itiraz hakkı olmayan Diken 23.10.2020 tarihinde doğrudan Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuştur.
15. Fakat, hukuki süreçler Diken'in Anayasa Mahkemesi'ne başvurması ile sonuçlanmamıştır. Ömer Faruk Aydın'ın vekilleri tekrardan Bakırköy sulh ceza hakimliklerine 02.10.2020 tarihli bir dilekçe daha vermiştir. Bu sefer **Bakırköy 1. Sulh Ceza Hakimliği** 07.10.2020 tarihli ve **2020/4497 D. İş**. Sayılı kararı ile **Bakırköy 5. Sulh Ceza Hakimliği** kararında yer alan ve aralarında Diken ve Cumhuriyet'in yukarıda bahsi geçen haberlerine tekrardan erişimin engellenmesine, bu haber ve içeriklerin tekrardan çıkartılmasına ve ayrıca talep eden Ömer Faruk Aydın'ın isminin bu haberlerle ilişkilendirilmemesi için Google, Yandex ve Twitter² arama motorlarına bildirim yapılmasına karar vermiştir.
16. Diken tarafından 27.10.2020 tarihinde Bakırköy 1. Sulh Ceza Hakimliği kararına itiraz edilmiş fakat işbu raporun yayınlanma tarihi itibarı ile itirazı değerlendirecek olan **Bakırköy 2. Sulh Ceza Hakimliği** tarafından karar verilmemiştir.
17. Son olarak, 18.11.2020 tarihinde Ömer Faruk Aydın'ın vekilleri tekrardan **Bakırköy 1. Sulh Ceza Hakimliğine** başvurmuş ve bu hakimliğin 19.11.2020 tarih ve **2020/5560 D. İş**. Sayılı kararı ile aralarında Diken ve Cumhuriyet'in yukarıda bahsi geçen haberlerine tekrardan erişimin engellenmesine, bu haber ve içeriklerin tekrardan çıkartılmasına ve ayrıca talep eden Ömer Faruk Aydın'ın isminin bu haberlerle ilişkilendirilmemesi için Google, Yandex, Yahoo ve Bing arama motorlarına bildirim yapılmasına karar vermiştir.
18. Sonuç itibarı ile Diken'in 23.11.2017 tarihinde yayınlanan **“Görevden alınan doktorun yerine, ‘görevden aldırın’ savcının eşi atandı”** başlıklı haberi 2 farklı hakimlik tarafından 3 farklı kararla erişime engellenmiş ve 2 defa Diken'in bu haberinin çıkartılmasına hükmedilmiştir.

---

² Twitter bir arama motoru olmasa da Bakırköy 1. Sulh Ceza Hakimliği kararında bu şekilde yazılmıştır.

- * BAKIRKÖY 1. SULH CEZA HAKİMLİĞİ'nin 07-10-2020 tarih ve 2020/4497 sayılı kararı
- * BAKIRKÖY 1. SULH CEZA HAKİMLİĞİ'nin 19-11-2020 tarih ve 2020/5560 sayılı kararı
- * BAKIRKÖY 5. SULH CEZA HAKİMLİĞİ'nin 17-09-2020 tarih ve 2020/3284 sayılı kararı

Sonuç ve Değerlendirme

Haber Sitesi	Haberin Başlığı	Haber Tarihi	Kamu Yararı
Diken	Görevden alınan' doktorun yerine, 'görevden aldiran' savcinin eşi atandı	23.11.2017	Var
Talep Eden	Talep Edenin Sıfatı		
Ömer Faruk Aydın	Yargıtay Üyesi		
Erişim Engelleme Kararı	Karar Tarihi / Karar No	Tebliğat	Karar Gerekeşi
Bakırköy 5. Sulh Ceza Hakimliği	17.09.2020 / 2020/3284	Yapılmadı	Yok
Bakırköy 6. Sulh Ceza Hakimliği	25.09.2020 / 2020/3781	Yapılmadı	Yok
Bakırköy 1. Sulh Ceza Hakimliği	07.10.2020 / 2020/4497	Yapılmadı	Yok
Bakırköy 1. Sulh Ceza Hakimliği	19.11.2020 / 2020/5560	Yapılmadı	Yok
Erişim Engelleme Kararı	İfade & Basın Özgürlüğü Değerlendirmesi	Haberle İlgili Değerlendirme	AYM Ali Kıdık Değerlendirmesi
Bakırköy 5. Sulh Ceza Hakimliği	Yok	Yok	Yok
Bakırköy 6. Sulh Ceza Hakimliği	Yok	Yok	Yok
Bakırköy 1. Sulh Ceza Hakimliği	Yok	Yok	Yok
Bakırköy 1. Sulh Ceza Hakimliği	Yok	Yok	Yok

- Her ne kadar Anayasa Mahkemesi, ifade ve basın özgürlüğüne yönelik müdahalelerin haklılığının değerlendirilmesinde derece mahkemeleri kararlarının “konuyla ilgili ve yeterli gerekçeler” içermesini demokratik toplum düzeninin gereklerinin vazgeçilmez bir unsuru olarak deđerlendirmekte³ ise de, Diken'in haberinin erişime engellenmesine ve haberin yayından çıkartılmasına hükmeden Bakırköy 5. Sulh Ceza Hakimliği, Bakırköy 6. Sulh Ceza Hakimliği ve Bakırköy 1. Sulh Ceza Hakimliği kararlarının her biri ayrı ayrı gerekçesizdir. Dahası, Diken'in 25.09.2020 tarihinde Bakırköy 6. Sulh Ceza Hakimliği kararına istinaden bu rapor kapsamındaki haberini kaldırdığı dikkate alındığında Bakırköy 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından verilen sonraki tarihli gerek erişiminin engellenmesi gerekse içeriğin çıkartılması kararları artık “yayında olmayan” bir habere ilişkindir. Bir başka deyişle, Hakimlik sadece talep üzerinden ve haberin artık yayında olmadığının farkında olmadan 2 farklı karar daha vermiştir.
- Bu süreçte Yargıtay Üyesi ve eski Bakırköy Cumhuriyet Başsavcı vekili Ömer Faruk Aydın'ın talepleri ivedilikle Bakırköy sulh ceza hakimliklerince yerine getirilirken Diken'in 27.10.2020 tarihli itirazı henüz karara bağlanmamıştır.
- Bakırköy sulh ceza hakimlikleri tarafından verilen kararların gerekçesiz bir şekilde verilmesi ve Bakırköy 6. Sulh Ceza Hakimliği kararının kesin mahiyette olması öncelikle Diken haber sitesinin **adil yargılanma hakkını ve hak arama hürriyetini** ihlal eder niteliktedir.
- Ayrıca, yukarıda bahsi geçen kararlar verilirken kararları veren Bakırköy sulh ceza hakimlikleri tarafından Anayasa Mahkemesi'nin Ali Kıdık kararındaki 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi ile ilgili ilkesel nitelikteki “İlk Bakışta İhlal Doktrini”ne aykırı şekilde karar verilmiştir.⁴ Anayasa Mahkemesi'ne göre, ilk bakışta ihlal değerlendirmesi yapma yükümlülüğü kapsamında sulh ceza hakimlikleri talep edilen içeriklerin hukuka aykırılığının belirgin olup olmadığını, talep edilen içeriklerin gerçek dışılığının belirgin

³ Medya Gündem Dijital Yayıncılık Ticaret A.ř., B. No: 2013/2623, 11.11.2015, ř 21.

⁴ Ali Kıdık, B. No: 2014/5552, 26.10.2017, ř 63.

olup olmadığını ve iddia edilen zararın süratle giderilmesinin zaruri olup olmadığını değerlendirmek zorundadır.

23. Eğer böyle bir değerlendirme yapılsaydı Diken'in haberinin olgu aktarımından ibaret olduğu ve görünen gerçeğe de uygun olduğu görülecekti. Talep eden açısından ise kendisi ile ilgili olgu aktarımının herhangi bir kişilik hakkı ihlaline yol açtığı ve yaklaşık 3 yıl önce yayınlanmış bir haberden kaynaklı süratle giderilmesi gereken bir zararın da ortaya çıktığı söylenemez.
24. Kaldı ki talep edenin bir Yargıtay Üyesi ve Yargıda Birlik Derneği Başkanı olduğu, yapılan haberin de kamuoyunu ilgilendirdiği ve talep edenin özel hayatı ile ilgili olmadığı da bu değerlendirme kapsamında göz ardı edilmemesi gerekirken, tüm bu değerlendirmeler Bakırköy sulh ceza hakimlikleri tarafından verilen kararlarda noksandır. Dolayısıyla talep edenin haber ve eleştirilere katlanma yükümlülüğü bulunduğu değerlendirilmemiştir. Zira gerek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi⁵ gerekse Anayasa Mahkemesi,⁶ siyasetçilerin, kamuoyunca tanınan kişilerin ve kamusal yetki kullanan görevlilerin gördükleri işlev nedeniyle daha fazla eleştiriye katlanmak durumunda olduklarını ve bunlara yönelik eleştirinin sınırlarının çok daha geniş olduğunu her zaman vurgulamıştır. Diken'in haberi de bu kapsamda değerlendirilmesi gerekirken bu önemli içtihat ve ilkeler dikkate alınmamıştır.
25. Sonuç itibarı ile Bakırköy sulh ceza hakimlikleri tarafından Diken ile ilgili kararlar verilirken ifade ve basın özgürlüğü ile kişilik hakları arasındaki denge gözetilmemiş ve **Diken'in ifade ve basın özgürlükleri, adil yargılanma hakkı ve hak arama hürriyeti ile birlikte ihlal edilmiştir.**

01.12.2020

İfade Özgürlüğü Derneği – İFÖD

Web: <https://ifade.org.tr> Twitter: @ifadeorgtr

---

⁵ *Lingens/Avusturya*, no. 9815/82, 08.07.1986, § 42.

⁶ Siyasetçilerle ilgili olarak bkz. Ergün Poyraz (2) [GK], B. No: 2013/8503, 27/10/2015, § 58; kamusal yetki kullanan görevlilerle ilgili olarak bkz. Nilgün Halloran, B. No: 2012/1184, 16/7/2014, § 45; tanınan bir Cumhuriyet başsavcısı ile ilgili olarak bkz. İlhan Cihaner (2) B. No: 2013/5574, 30/6/2014, § 82.